Kopia

LÄNSSTYRELSEN
GOTLANDS LÄN
PLANERINGSAVDELNINGEN

BESLUT 1 (5)

1976-11-29 11.1211-961-76

Se sändlista

Ändring av föreskrifter för naturreservatet Husken

Beskrivning av reservatet

Reservatets benämning: Husken

Kommun: Gotland

Socken: Rute

Fastighet: Lilla Valla 1:7

Lägesbeskrivning: Ek karta CO 7710 Fardume träsk

Topografisk karta: 7 J Fårösund SO

Total areal: 1,8 ha

Därav landareal: 1,8 ha

Markägare: Gotlands kalkverk AB/EUROC

Grund för beslutet

Länets raukområden utgör för landet unika företeelser vilka genom mänsklig påverkan alltmer utsätts för störande förändringar. Områdena har stort naturvetenskapligt värde och är omtyckta utflyktsmål. Det är därför angeläget att med kompletterande och för de flesta områden likalydande föreskrifter skapa större respekt hos allmänheten för dessa områdens särart samt att underlätta övervakningen och efterlevnaden av utfärdade föreskrifter. Därigenom skall den pågående förslitningen hejdas och områdena bevaras för framtiden.

Reservatsföreskrifter

För att trygga ändamålet med reservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen samt 9 § naturvårdsförordningen (1976:484) att nedan angivna föreskrifter samt vård och förvaltningsbestämmelser skall gälla beträffande området.

A. Föreskrifter jämlikt 8 § naturvårdslagen angående inskränkning i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

- bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar områdets topografi och landskapets allmänna karaktär, yt- eller dräneringsförhållanden som att gräva, spränga, borra, schakta, dika, dämma, dränera, utfylla eller utföra annan markbearbetning
- anordna upplag annat än tillfälligt för jord- eller skogsbrukets eller för fiskets behov
- anlägga väg, stig eller parkeringsplats

Utan länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att

- dra fram mark- eller luftledning
- anbringa tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift eller därmed jämförlig anordning - informations- och fridlysningstavlor undantagna
- uppföra helt ny byggnad eller utföra till- eller påbyggnad

B. Föreskrifter jämlikt 9 § naturvårdslagen angående sakägares skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken (t ex jaktarrendator) förpliktas tåla att de åtgärder vidtages inom området som framgår av till detta beslut fogad skötselplan.

C. Föreskrifter jämlikt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iakttaga inom reservatet

Föreskrifterna gällande allmänheten avser också markägare och innehavare av särskild rätt i den mån pågående markanvändning därigenom inte avsevärt försvåras.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att
-förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning genom att exempelvis knacka fossil ur raukar eller övrigt fast berg
- göra upp eld i närheten av raukarna vilka därigenom kan svärtas eller skadas av upphettningen
- framföra motordrivet fordon annat än på anvisad väg
- parkera annat än på särskilt anvisad plats
- tälta eller uppställa husvagn
- anbringa tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift eller därmed jämförlig anordning

D. Bestämmelser enligt 9 § naturvårdsförordningen om vård och förvaltning

a) Syftet med vården och förvaltningen

Husken är både av stort vetenskapligt intresse och ett område av stort värde för det rörliga friluftslivet. Syftet med vården och förvaltningen är att för framtiden bevara områdets karaktär.

b) Skötselplan

Länsstyrelsen meddelar föreskrifter om vården av reservatet genom att fastställa bifogade plan.

c) Utmärkning

Reservatet skall utmärkas i enlighet med av statens naturvårdsverk utfärdade anvisningar.

d) Förvaltare

Reservatet skall i naturvårdshänseende vårdas och förvaltas av skogsvårdsstyrelsen i samråd med markägaren.

e) Samråd

Förvaltaren skall vid områdets vård och förvaltning iaktta föreskrivet samråd med naturvårdsverket, länsstyrelsen, skötselrådet m fl.

Den som vill överklaga länsstyrelsens beslut skall göra det skriftligen genom besvär hos regeringen.

Besvärshandling skall ha kommit in till jordbruksdepartementet inom tre veckor från den dag då klaganden fått del av beslutet.

I besvärshandlingen skall anges länsstyrelsens beslut. Vidare bör anges vad som yrkas och de omständigheter som åberopas till stöd för yrkandet.

Klaganden bör i besvärshandlingen uppge namn, yrke, postadress och telefonnummer.

Insänds besvärshandlingen med posten skall det ske med betalt brev adresserat till: Jordbruksdepartementet, Fack, 103 20 STOCKHOLM.

Vid den slutliga handläggningen av detta ärende, i vilket

länsstyrelsens styrelse fattat beslut, har förutom föredraganden, 1:e byråinspektören Börje Rydenheim även länsrådet Ulf Thuresson, byrådirektören Per Hansson, länsassessorn Nils Strehlenert, t f länsarkitekten Peter Ringborg och överlantmätaren S-E Westerlund deltagit. I styrelsens beslut har deltagit landshövdingen samt ledamöterna Yngve Ahlsten, Sture Eklund, G A Gradelius, Hjalmar Heidenberg, Henning Jakobson, Bengt Juhlin, Gottfrid Larsson, Gillis Waldenström, Åke Wiberg och Sven-Otto Österdahl.

Einar Gustafsson

Börje Rydenheim

BW

DISPOSITIONS- OCH SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET HUSKEN

1. Allmän beskrivning samt målsättning för naturreservatets skötsel jämte föreskrifter

1.1 Allmän beskrivning

1.1.1 Data

Avsatt som naturminne 1931-09-22. Omfört till naturreservat enligt 1964 års naturvårdslag. Revidering av fridlysningsföreskrifterna enligt länsstyrelsens beslut 1976-11-29.
Areal: 1,8 ha
Kommun: Gotland
Läge: Rute socken, på västra delen av halvön Husken. Topografiska kartbladet 7 J Fårösund SO.
Ägare: Gotlands kalkverk AB/EUROC, Stormgatan 14, 211 20 MALMÖ
Förvaltare: Skogsvårdsstyrelsen i Gotlands län i samråd med markägaren.
Syfte med avsättningen: Skydd för raukarna och berggrunden.

1.1.2 Naturförhållanden

Västra delen av den kalkstensplatå, som dominerar halvön Husken utgör reservatets östra och högst belägna parti. Uppe på platån, vars högsta del når 23 m ö h, ligger inom reservatets norra del ett mindre raukfält med ett 20-tal raukar. Den största är 5,0 meter hög, men flertalet når endast 1,5 - 3,0 meter (bilaga 4.) Raukarna, som är högst närmast klinten, avtar i höjd och antal inåt platån, för att efter 20 - 30 meter helt upphöra.

Väster om platån och parallellt med stranden sträcker sig genom hela reservatet en klintbrant, med genom havets påverkan utskulpterade grottbildningar och överhäng. Under själva klinten, som är 5 - 6 meter hög finns en relativt låg rasbrant med några stora nedstörtade block. Klintkrönet ligger ca 15 m ö h. I norra delen, omedelbart intill klintfoten finns en

murad källa med lock av trä och aluminium (se bilaga 4.) Reservatets västra del utgörs av en 10 - 20 meter bred strandremsa med en smal bilväg.

Uppe på platån finns inom reservatet ingen annan högre vegetation än ett glest bestånd av små, spretiga enbuskar med inslag av oxel, rönn, nypon, slån och getapel. Markvegetationen är av lågväxande torrängstyp med, förutom gräs och mossor, t ex axveronika, St Pers nyckel och krutbrännare. Nedanför klinten har vegetationen p g a framträngande grundvatten gynnsammare betingelser. Vid norra gränsen finns ett äldre granbestånd med enstaka tallar. Mellersta delen domineras av ett högvuxet och välslutet enbuskbestånd samt fyra solitärgranar. Mellan vägen och stranden växer en 5,0 meter hög, vackert pyramidformad en. I söder domineras rasbranten av ett tiotal stora, dekorativa oxlar. Förutom av en och oxel består buskskiktet av rönn, getapel, hagtorn och slån.

Markvegetationen domineras av gräs och lågväxande örter. I rasbranten växer bergspring, under buskgrupperna blåsippa, samt på öppna områden nere vid stranden bl a tistlar, gullris och kungsljus.

En omfattande röjning och gallring i träd- och buskskiktet inom hela reservatet utfördes som beredskapsarbete 1966 i avsikt att delvis frilägga klintbranten och raukfältet.

Vildkanin förekommer rikligt inom hela reservatet och sätter sin prägel på mark och vegetation. Delvis utgör den en ersättning för de betande husdjur, som tidigare hållit stora ytor fria från buskar, höga gräs och örter. Nu domineras vegetationen ställvis av axveronika, som gynnas av kaninbete.

1.1.3 Kommunikationer

Reservatet kan nås via en nybyggd skogsbilväg från Lergrav resp Puttersjaus.

1.1.4 Socialt utnyttjande

Stranden i norra delen av reservatet utnyttjas trots att den inte har direkt karaktär av badstrand sedan gammalt som allmän badplats, vilket medför viss nedskräpning samt i någon mån åverkan på vegetationen. Trots att en stor parkeringsplats iordningställts i anslutning till reservatet kör allmänheten ner och ställer upp bilar i reservatet. Vägen genom reservatet måste emellertid hållas öppen för behörig genomfartstrafik bl a p g a de fritidshus som finns söder om reservatet. Omedelbart söder om reservatet ligger ett mindre fritidshus uppe på klinten.

1.1.5 Serviceanordningar

Vägvisningsskylt
Parkeringsplats
Trappa
Informationsskylt

1.1.6 Föreskrifter

Se beslut t o m C. (se bilaga 5).

2. Dispositions- och skötselplan för mark och vatten

2.1 Allmän målsättning för mark och vegetationsvård

Målsättningen med vegetationsvården i reservatet skall vara att hålla platån med raukarna öppen och mer eller mindre fri från buskar och träd samt att bibehålla den lummigare vegetationen nedanför klinten. Även tynnet vid klintfoten skall bevaras. Igenväxningen skall dock inte tillåtas gå så långt att klinten helt döljs av vegetationen. På sikt kan det därför vara befogat att ställvis röja fram klinten så att den kan uppfattas nedifrån vägen. Solitärgranarna inom reservatet skall däremot tas bort. Döda eller skadade träd och buskar skall avlägsnas.

2.2 Åtgärder av allmän karaktär

2.2.1 Tillsyn

Under sommarsäsongen skall tillsyn utövas av ambulerande tillsynsman, om möjligt en gång per vecka.

Tillsynsmannen skall övervaka att gällande reservatsföreskrifter respekteras. Ev skadegörelse skall omedelbart rapporteras till förvaltaren som i varje enskilt fall i samråd med länsstyrelsen och naturvårdsverket, beslutar om vilka åtgärder som skall vidtagas. Han skall dessutom vid behov utföra smärre reparationer på befintliga anläggningar. Lättare städning av området, inkl stranden och källan, ingår också i tillsynsmannens uppgifter.

2.2.2 Renhållning

Området skall städas en gång årligen före sommarsäsongen.

3. Anläggning, disposition och skötsel av anordningar för rekreation och friluftsliv

3.1 Friluftsanordningar och information

Vägvisare med symbol finns uppsatt vid vägen Puttersjaus - Lergrav. Informationsskylt finns vid vägen i norra gränsen. En trätrappa uppför klinten skall anläggas ungefär mitt på reservatet. Detta för att göra det möjligt för de flesta att komma upp på den öppna platån med raukarna även på annat ställe än vid norr- och sydändan av reservatet. Parkeringsplatsen är belägen så långt från stranden att havet knappast syns från parkeringsplatsen för närvarande. Viss grenklippning skall utföras i den mellanliggande skogen för att erhålla kontakt mellan strand och parkeringsplats. Därmed blir det naturligare för människor som inte känner området att parkera på parkeringsplatsen och inte köra ner till stranden.

Litteratur

Munthe, H. 1921. Sveriges raukar jämte exempel på pseudoraukar. SGU ser C 303.
Översiktsplan för Gotlandskusten. Länsstyrelsen 1968.
Ekman, A. Raukinventering. Länsstyrelsen 1972.

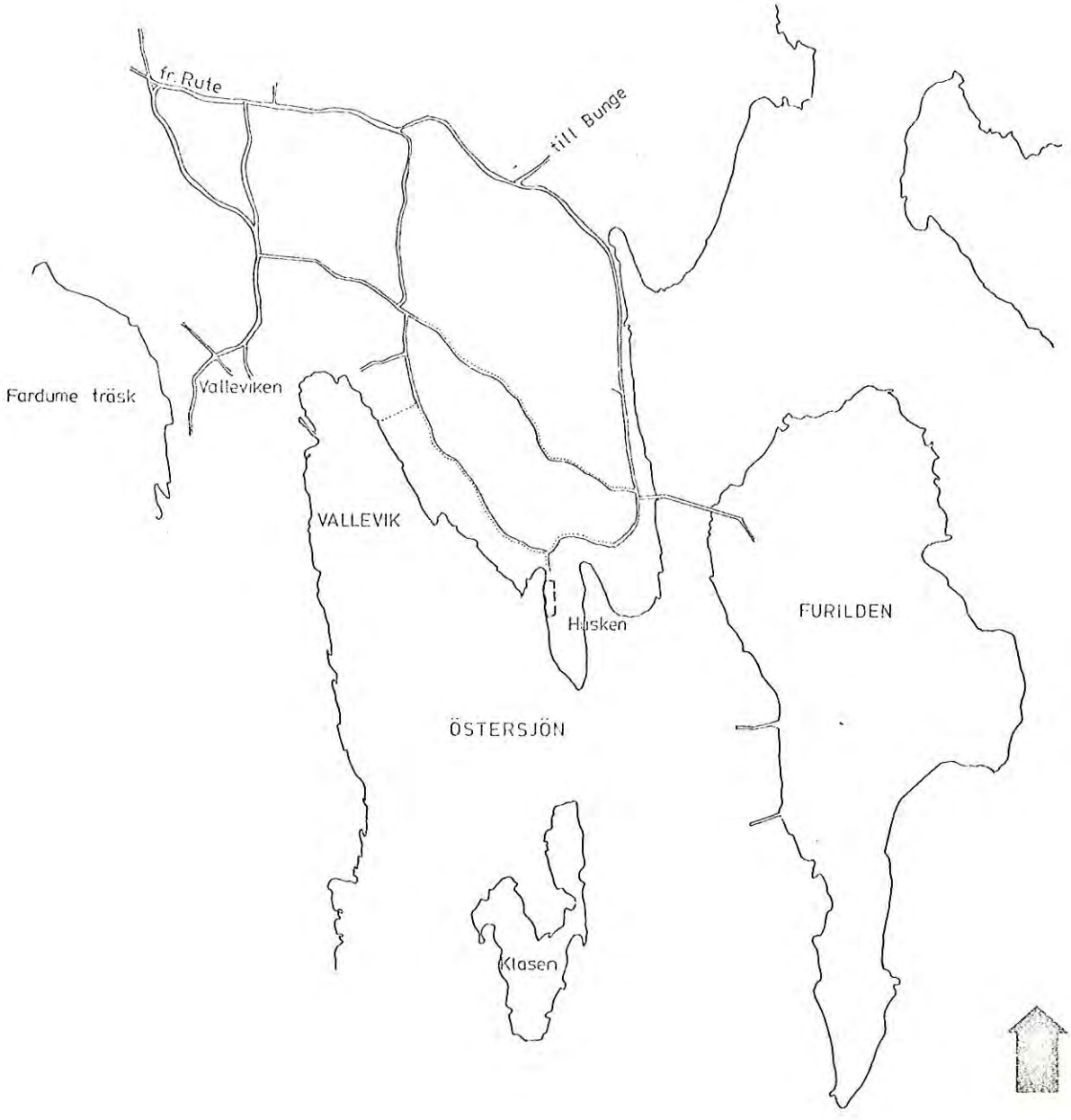

NATURRESERVATET HUSKEN
Översiktskarta skala 1:50000

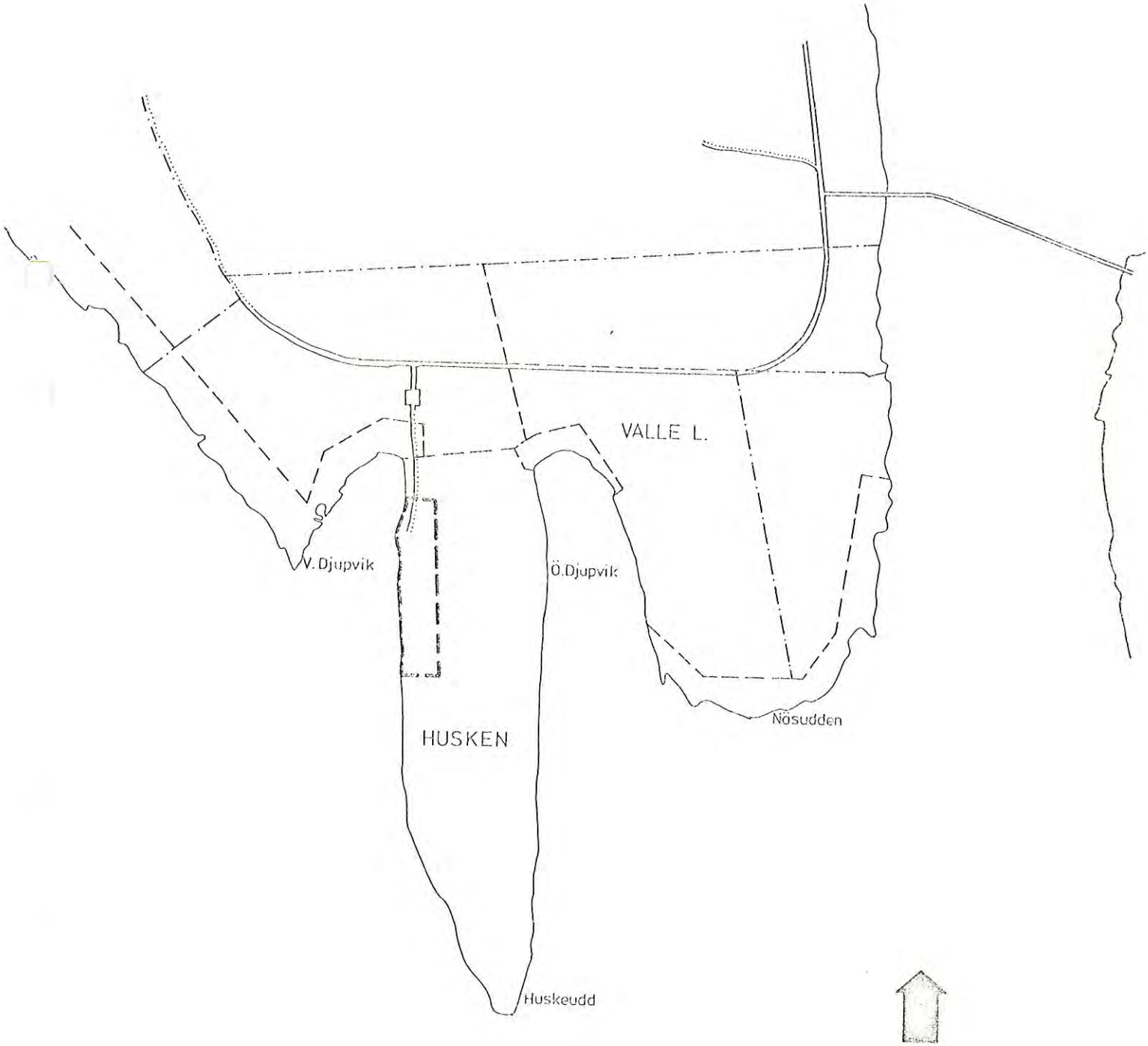

NATURRESERVATET HUSKEN
Översiktskarta 1:10000

NATURRESERVATET HUSKEN

DETALJKARTA

RESERVATGRÄNS
BILVÄG
KLINT
BLOCK
RAUK
FRITIDSHUS
PARKERING
UPPLYSNINGSSKYLT

gran
tall
en
oxel
lövbuskage

Upprättad 1973
Arne Wirton

NATURRESERVATET HUSKEN

DETALJKARTA • Höjdangivelser för de största raukarna, meter.

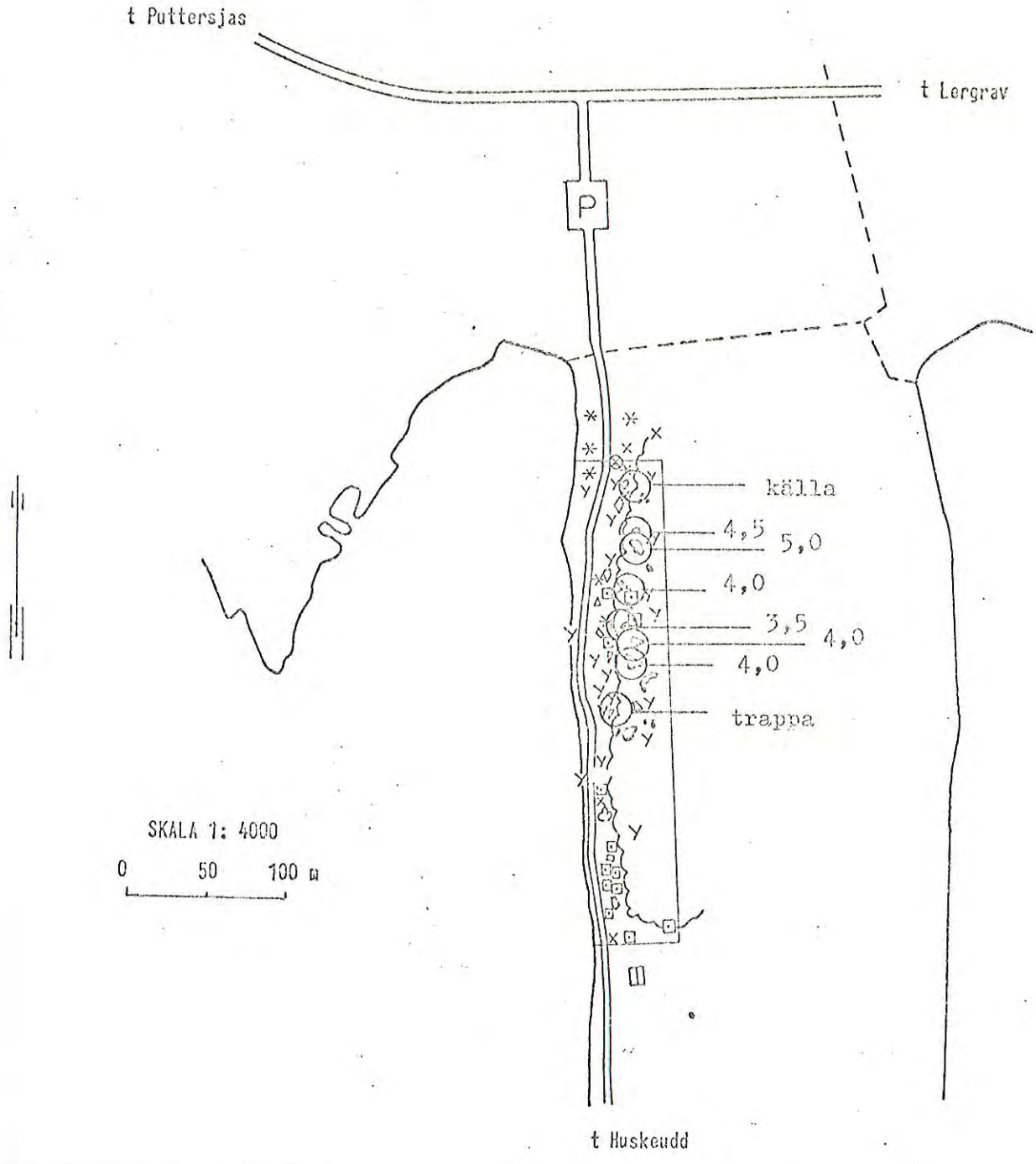

RESERVATGRÄNS
BILVÄG
KLINT
BLOCK
RAUK
FRITIDSHUS
PARKERING
UPPLYSNINGSSKYLT
gran
tall
en
oxel
lövbuskage

Upprättad 1973
Arne Mirion

BESLUT

1976- 11-29 11.1211-961-76

Reservatsföreskrifter

För att trygga ändamålet med reservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen samt 9 § naturvårdsförordningen (1976:484) att nedan angivna föreskrifter samt vård och förvaltningsbestämmelser skall gälla beträffande området.

A. Föreskrifter jämlikt 8 § naturvårdslagen angående inskränkning i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

- bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar områdets topografi och landskapets allmänna karaktär, yt- eller dräneringsförhållanden som att gräva, spränga, borra, schakta, dika, dämma, dränera, utfylla eller utföra annan markbearbetning
- anordna upplag annat än tillfälligt för jord- eller skogsbrukets eller för fiskets behov
- anlägga väg, stig eller parkeringsplats

Utan länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att

- dra fram mark- eller luftledning
- anbringa tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift eller därmed jämförlig anordning - informations- och fridlysningstavlor undantagna
- uppföra helt ny byggnad eller utföra till- eller påbyggnad

B. Föreskrifter jämlikt 9 § naturvårdslagen angående sakägares skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken (t ex jaktarrendator) förpliktas tåla att de åtgärder vidtages inom området som framgår av till detta beslut fogad skötselplan.

C. Föreskrifter jämlikt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iakttaga inom reservatet

Föreskrifterna gällande allmänheten avser också markägare och innehavare av särskild rätt i den mån pågående markanvändning därigenom inte avsevärt försvåras.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

- förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning genom att exempelvis knacka fossil ur raukar eller övrigt fast berg
- göra upp eld i närheten av raukarna vilka därigenom kan svärtas eller skadas av upphettningen
- framföra motordrivet fordon annat än på anvisad väg
- parkera annat än på särskilt anvisad plats
- tälta eller uppställa husvagn
- anbringa tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift eller därmed jämförlig anordning

GOTLANDS LÄNS ALLMÄNNA KUNGÖRELSER

LANDSKANSLIET.

SERIEN A. N:R 144—145. 1931.

N:r 144. Fridlysning av naturminnesmärken. (Uppläses i Hellvi, Rute, Fårö och Västerhejde församlingars kyrkor.)

På därom av Kungl. Vetenskapsakademien gjorda framställningar har Konungens befallningshavande genom beslut den 22 september 1931 aktat skäligt med stöd av 6 § i lagen angående naturminnesmärkens fredande den 25 juni 1909 förklara nedannämnda raukar och raukområden såsom fridlysta naturminnesmärken, nämligen:

1. De raukar, som finnas å en förvaltaren S. J. Lilja och tullvakten K. Kahlström tillhörig tomt under Malms och Viflings gårdar i Hellvi socken.

2. Följande Aktiebolaget Gotlands Kalkverk tillhöriga:

a) ett område, omfattande större delen av S:t Olofsholm i Hellvi socken;

b) hela Ytterholmen i samma socken;

c) ett väster om landsvägen norrut från Kyllej i samma socken beläget, i söder 50 och längst i norr 75 meter brett område, som utmed vägen mäter en längd av 250 meter och i norr når fram till gränsen för bolagets område;

d) ett område väster om Hideviken inom litt. A. b. III under Stengrinda i samma socken, i norr, söder och öster begränsat av klintar;

e) ett område omfattande norra delen av Lörjeudd i samma socken;

f) den västra rauk- och klintförande delen av höjden Husken (eller Hursken, alias Hurske) i Rute socken jämte remsan fram till västra Juviken; och

g) ett 200 meter långt och i medeltal 75 meter brett stråk sydväst om Långhammarshammar i Fårö socken; samt

3. Ett vetenskapsakademien tillhörigt område under Nygårds i Västerhejde socken.

Fridlysningen innefattar förbud mot skadegörelse å raukarna eller berggrunden i allmänhet samt beträffande de under 2. a. b. d. och e omförmälta i Hellvi socken belägna områdena även förbud mot äggplockning och annan skadegörelse å djurlivet.

Erforderliga tavlor med inskriptioner för områdenas eller raukarnas utmärkande hava blivit uppsatta.

Överträdelse av ovan stadgade förbud straffas enligt 14 § förberörda lag med böter från och med 5 till och med 1,000 kronor.

Vederbörande pastorsämbeten anmodas att hit insända bevis om kungörelsens uppläsande.